

SECCIONS EDICIÓ IMPRESA EL PUNT AVUI TV MÉS

PORTADA LOCAL SOCIETAT SUCESSOS POLÍTICA ECONOMIA CULTURA EUROPA-MÓN COMUNICACIÓ OPINIÓ IN ENGLISH ESPORTS

PORTADA ART ARTS ESCÈNIQUES CINEMA CÒMIC CULTURA POPULAR LLIBRES MÚSICA PATRIMONI ALTRES

CULTURA BARCELONA - 1 setembre 2018 2.00 h

Panikkar, la fe i la paraula

- Fragmenta edita '¿Parlem del mateix Déu?', una conversa amb el rabí Pinchas Lapide en què es recuperen pensaments inèdits de Raimon Panikkar

Panikkar, doctor 'honoris causa' de la Universitat de Girona el 2008 M.R.

DAVID CASTILLO - BARCELONA

L'editorial Fragmenta publica l'obra completa de Raimon Panikkar en la col·lecció Opera Omnia. Uns mesos després del tom segon del volum IX, titulat *Fe, hermenèutica, paraula*, apareix en paral·lel el quadern *¿Parlem del mateix Déu?*, un diàleg amb el rabí Pinchas Lapide d'allò més interessant. L'editor de Fragmenta Ramon Bassas ens parla del centenari

“Sent adolescent vaig haver de teologitzar per entendre la fatalitat [l'infern] i minorar el dolor”

“Vaig començar l'autèntic diàleg interreligiós a l'Índia,

del teòleg i pensador, mort al seu refugi de Tavertet el 2010, i de l'exposició que s'inaugurà a l'octubre sobre l'influent assagista català. També subratlla l'epíleg d'aquest últim llibre, on Panikkar fa un bon resum del seu pensament (el llibre original en alemany és del 1993) i introdueix per primera vegada una "justificació" personal per a la seva aventura intel·lectual a partir de la figura del seu pare. Es tracta de submergir-se en aquest univers on es dialoga en profunditat sobre la idea de Déu i les religions.

sense intenció de tornar..."

"Se'm va anar aclarint a poc a poc l'estructura trinitària fonamental de la realitat"

A l'epíleg, "La transformació de la meva idea de Déu", Panikkar mostra els inicis en un assaig de memòries, que ens recorden les del seu germà, l'agut memorialista i editor Salvador Pániker. Raimon les inicia així: "El meu propi pare hauria d'haver anat a l'infern perquè, com a hindú, no era cristià. I quan dic «infern» vull dir l'«autèntic» infern, el que tenia foc de veritat, l'anterior al Concili Vaticà II, el que ja existia molt abans de la Segona Guerra Mundial. La meva mare, catòlica, no va explicar-m'ho mai així, ben al contrari, però un nen d'un ambient catòlic i romà ortodox ho pesca ràpidament. Per això, sent adolescent vaig haver de teologitzar per entendre aquesta fatalitat i minorar el dolor. Però el problema era massa transcendent i la meva tímida natural massa aguda per permetre'm parlar-ne amb la meva mare o amb algú altre, ni tan sols amb un capellà. L'única solució que em quedava era confiar en la misericòrdia de Déu. O continuar estudiant el tema."

I a fe que ho va aconseguir, perquè Panikkar ha esdevingut un teòleg i un estudiós de les religions mantenint el dogmatisme i avançant-se al diàleg de religions que ha acabat sent un tòpic per a gent necessitada de creure i devots de *new age* i les noves espiritualitats. En l'interessant epíleg autobiogràfic, Raimon Panikkar dona algunes claus del que serà el seu pensament: "En una paraula, al principi de la meva vida conscient vaig descobrir aquella dimensió de la fe cristiana que em permetia viure en pau amb l'altra cara de la meva persona: la influència discreta del meu pare, que em cantava i m'explicava la Bhagavad-gita, que va ensenyar-me les beceroles del sànscrit i que va crear una atmosfera hindú no confessional (que, en conjunt, encara va veure's reforçada per la concepció profundament catòlica i no sectària de la meva mare)."

Aquesta concepció interconfessional gairebé sincrètica prové d'uns anys de gènesi, en què, tal com confessa, havia estat vinculat a l'Opus Dei: "Després d'aquest intens diàleg intrareligiós al meu interior i sense entrar en col·lisió amb el meu entorn per les meves interpretacions místiques i metafísiques de la doctrina catòlica, vaig començar l'autèntic diàleg interreligiós a l'Índia. Vaig anar a l'Índia amb la intenció de no tornar mai més a Occident, amb l'equipatge que suposaven set anys d'estudis de química, dues carreres com a filòsof (a Alemanya i a Espanya) i dues com a teòleg (a Madrid i a Roma). En aquell temps, vaig haver de repetir els estudis de filosofia perquè, arran de la Segona Guerra Mundial, no vaig poder tornar a Alemanya a reprendre el meu doctorat. A Roma vaig haver de tornar a estudiar teologia perquè l'Opus Dei, al qual aleshores pertanyia, demanava el segell romà de l'ortodòxia per a les meves opinions força insòlites. Amb aquest equipatge vaig començar el viatge de pelegrinatge més summament fascinant i immensament difícil per encarnar-me en les tradicions i les religions dels meus avantpassats. Aleshores rondava la meitat de la trentena. Els deu anys següents no vaig fer altra cosa, i encara vaig continuar-ho fent una dècada més, més tard alternant-ho amb un encàrrec acadèmic de la Universitat de Harvard (cinc anys) i un altre de la Universitat de Califòrnia (divuit anys)."

En la seva formació entre Orient i Occident, entre les universitats europees i americanes, amb el rerefons de les guerres i la Guerra Freda, Panikkar va buscar els punts de contacte en el terreny d'una heterodòxia oberta i dialogant. Com a conclusió d'aquesta confessió ben útil per als seus lectors, el pensador conclou: "Després que la *relatio relationis* deixés de resultar-me convincent i que la *relatio* m'aparegués com l'autèntica naturalesa de Déu, se'm va anar aclarint a poc a poc l'estructura trinitària fonamental de la realitat. Tot és relació, *sarvam sarvatmakam o pratitya samutpada*. La relació inclou Déu, l'home i el món. Va ser precisament el model de la Trinitat cristiana, en el qual havia aprofundit i que havia ampliat, el que va proporcionar-me la visió teantropocòsmica. Aquesta va ser per mi una autèntica experiència, que vaig anomenar la intuïció cosmoteàndrica: tota la realitat és aquesta Trinitat del diví, l'humà i el còsmic, com m'he esforçat a explicar molt sovint. Això no vol dir

que tot s'hagi posat al mateix sac i que s'hagi barrejat en un magma indiferenciat. De la mateixa manera que les «persones» divines són infinitament diferents, no hi ha cap barreja entre l'humà, el diví i el còsmic, i tot i això no poden separar-se els uns dels altres. Aquesta espiritualitat cosmoteàndrica, de la qual per mi el Crist és el símbol, és la que intento viure.” Amb els seus arguments ens fa participar.

MÉS LLEGIDES

1. França deixa clar a Perpinyà que dóna suport total a Madrid en el tema català
2. Que el groc ens permeti veure l'amplitud del bosc
3. “La classe dirigent no està capacitada per dur el país a la independència”
4. “Els diferents actors han de ser capaços de tenir unitat estratègica”
5. Valtònyc dona per fet que el jutjat de Gant acceptarà la seva extradició
6. Torra insta a “marxar” pel dret d'autodeterminació
7. Contra la neutralitat
8. Nova exhibició de Messi
9. U2 inclou la lluita de l'independentisme català en el vídeo d'obertura dels seus nous concerts